16 * 25

IVRIS ALLEGATIONES IN FAVOREM ADMODVM ILLVST. D. D. FRANCISCI DE ALTARRIBA ET ALAGON, DOMINI LOCI DE HVERTO.

In causa oppidi de Alfocea, in articulo iurisfirmæ.

Iesu Christi, eiusque intemeratæ Virginis Matris præsidio inuocato.

IN processu electionis iurisfirmæ Loci de Alfocea, censeo præmissa casus possitione, præter quam in necessarijs sententiam latam in Regia Audientia in fauorem multum illustr. dñi don Francisci de Altarriba & de Alagon confirmari debere, quod ex sequentibus fundamentis luce clarius demonstratur. Et in primis præsuposita venditione facta, & concessa per multum illustrem quondam domnam Isabelam Diez Daux, olim dominam dicti loci de Alfocea in fauorem Petri de Altarriba, domini loci de Huerto, & dicti don Francisci, eius filij. Et præsupositis etiam dominio, & possessione dictæ domnæ Elisabethis venditricis tempore dictæ venditionis de quibus in processu ex deductis, & probatis ab vtraque parte manifestè, constat: Iam dicendum est, quod purificatis conditionibus pactis, & reseruationibus, & vinculis in dicto instrumento venditionis contentis, quæ omnia purificata sunt vigore dicti instrumenti venditionis dominium, & possessionem ad plenum translata fuisse in D. don Franciscum, & per consequens in hoc articulo, & in quocumque alio obtinere debere certum est. Quoniam, & si verum sit quod dictum in-

 stru-

purificatis conditionibus instrumentum remanet purum

strumentum venditionis fuerit confectum cum pluribus vinculis, pactis, conditionibus, & reseruationibus, illis purificatis instrumentum remanet purum, quoniam paria sunt, instrumentũ à principio fuisse purum, siue conditionale, si postea conditio verificata fuerit, quia puri, & purificati idem est iudicium, *vt in l. fin. §. Titius, vers. Contra si pure, & ibi Angel. Bal. & cæteri nouiores, ff. de vulga. & pupil.* Quia retrotrahitur conditio ad initium contractus, & ad tempus celebrationis eiusdem, *Oldra. cons. 139. dub. 3. Alexa. vidend. in proposito, cons. 83. n. 6. vol. 2. Dec. cons. 247. & in l. pecunia, notab. 2. ff. si cert. peta.* quia contractus conditionalis purificata conditione regulatur, ac si à principio conditio nõ interuenisset, vt est *tex. in l. necessario, §. quod si pendente, ff. de periculo, & commodo rei venditæ, l. potior, 2. respon. ff. qui potio. in pign. habean.* quia quando finis habet necessariam consequentiam ad principium, consideramus, & inspicimus ipsum principium, *gloss. & Bart. in l. 1. ff. qui potio. in pign. habean. quam DD. communiter sequuntur, teste Parisio, in cons. 11. n. 65. vol. 1. Dec. cons. 279. n. 2.* nam conditio habet oculos retro, vt inquit *Signorol. cons. 227. in q. vlt. num. 5. Dec. d. l. pecuniam n. 4. ff. si cert. peta.* Quæ omnia eo tendunt, vt dicamus, quod cũ in dicta venditione dicta venditrix pro se, & suis hæredibus, & descendentibus constituerit, se pro dictis emptoribus possidere, purificatis conditionibus in dicto instrumẽto venditionis cõtentis, & appositis, quod D. don Franciscus emptor consequutus fuerit dominium plenum, & possessionem dicti Loci de Alfocea, quin potius dicendum est, & magis propriè, quod dictus don Franciscus de nouo non dicatur ingredi possessionem dicti Loci, sed eam continuare in vim dictæ venditionis, & pactorum in ea appositorum, prout optimè declarat *Alex. d. cons. 83. n. 6. vol. 2. Tiraquell. de retract. Lega. §. 1. glos. 10. n. 118.* quoniã in casu occurrenti dicta venditio ex eius contextura, & thenore pura iudicari debet, licet vinculis, & pactis modificata, & suspensa fuerit. Ex quibus necessario subsequitur, quod etiam in viam fori virtute dicti instrumenti venditionis dominium, & possessio translata fuerint in D. don Franciscum, iuxta *for. vnic. de acquir. posses. & obser. Item in Aragonia qui-*

libet,

por. despues dice lo contrario y que se quedo con el dominio D. Isabel y la posesion;

Tiraquelo en este lugar quando ai conditio non existentie liberos por conditional [illegible] que es pura aunque modificada con pactos [illegible]

cons 139. n 4. [illegible] quando la vendicion se hace post mortem venditoris pero quando entra la condicion non existentie liberos como aqui [illegible] lo contrario vease a Oldr.

libet, de generalibus priuilegijs totius Regni, & obser. vnic. de pact. inter empt. cum simil.

Vlterius in confirmationem præmissorum dicendum est minime procedere, ea quæ ab aduerso contra dictum instrumentum obijciuntur, videlicet dictam venditionem fuisse fictam, & simulatam, & non realem, neque verã, quod in primis ex eo probare contendunt, quod dicta venditio personæ interpositæ facta fuerit, videlicet, D. Petro de Altarriba, & quod nullo modo facta fuerit D. don Francisco, eius filio, & quod dicta venditio fuerit facta de omnibus bonis dictæ venditricis, & quod dicta venditrix remanserit in possessione bonorum venditorum, & etiam quod fuerit dicta venditio conditionalis. Ex quibus coniecturis pars aduersa contendit dictam venditionem fictam, & simulatam fuisse, quoniã si rectè dictæ cõiecturæ considerentur, neque de facto, neque de iure procedũnt, nam vt ex thenore dicti instrumenti venditionis liquido, & luce clarius deprehenditur, quod prædicta venditio facta fuit, sic principaliter dicto dõ Francisco, sicut Petro, eius patri, prout nobis ad oculum demõstrant, illa verba: *Vendo a vos Pedro de Altarriba, y para en despues dias vuestros a Francisco de Altarriba sobrino mio, &c.* A quibus etiam, tamquam ęquè principaliter emptoribus dicta venditrix tercentum mille solidos pro pretio dictæ venditionis recepisse fatetur, eosdemque Petrum, & don Franciscum geminatis vicibus dicta vẽditrix emptores appellat, & in personas eorundem promisio de euictione, & aliæ clausulæ quæ pro securitate venditionis á dicta venditrice in dicto instrumẽto ponuntur, diriguntur, & vtrique eorum æqué principaliter clausulæ omnes dictæ venditionis conueniunt. Ex quibus prima coniectura, tanquam falsa, in facto diluitur, secunda etiam coniectura, videlicet, quod dicta venditio fuerit facta de omnibus bonis, pariformiter corruit, quia ex thenore dicti instrumenti manifestè constat, quod dicta venditrix remansit in dominio, & possessione bonorum venditorum, eius vita durante, quod idem voluit, & cauit respectu filiorum dictæ venditricis, & eorum descendentium. Tertia, etiam coniectura à simili reijcitur, tanquam in facto non vera, videlicet, quod dicta venditio fuerit con-

conditionalis, quoniã pro vt superius probatũ est dicta venditio nõ conditionalis, sed pura; modificata tamen, & suspensa ad tẽpus iudicari debet, quod clarè ex verbis dictę venditionis demonstratur, ibi, dum dicitur: *Vendo, & luego de presente vendiendo, libro, cedesco, transpuerto, è desemparo, &c.* Quarta, etiã & vltima coniectura, quæ ab aduersantibus consideratur inanis, & futilis est, quoniam ex retentione possessionis bonorum venditorum, tunc coniectura simulationis deprehenditur, quando venditio fuit pura, & emptor possessionem bonorum venditorum accipere potest, cæterũ si ex pacto, & conditione in contractu venditionis appositis cauetur, quod dominium, & possessio bonorum venditorum penes ipsum venditorem remaneant, vsque ad certum tempus, nullus vnquã patruum nostrorũ scriptum reliquit, quod ex tali retentione possessionis, venditionem sic modificatam fictam, & simulatam iudicari posse.

Insuper etiam dicendum est, quod prædictæ quatuor coniecturæ, quæ ab aduersantibus ex prædicto instrumento venditionis colliguntur, de iure minime procedunt perpensis, & consideratis thenore, & forma prædicti instrumenti venditionis. Ex quibus in viam iuris præsumptio deprehenditur, quod cõtractus dictæ venditionis fuerit, & sit solemnis, & quod in eo contenta vera sint, & etiam quod fuerit dictus contractus celebratus de voluntate partium, prout testatur *Bald. in l. cum precib. per text. ibi, C. de probatio. in l. optimam, C. de contrahen. & comiten. stipul. idem Bald. cons. 21. punct. quæst. n. 2. vol. 4. & in c. 1. §. si instrumentum de not. feu. Dec. cons. 101. col. 1. & in c. licet causam, notab. 13. de proba. Riminal Iun. cons. 30. n. 27. cum seqq. vol. 1.* Et in terminis quod contractus ex sui forma præsumatur verus, & non simulatus, nisi de simulatione expresse constet, testatur *Bal. cons. 456. col. 1. vol. 1.* taliter quod non sufficiunt hominis coniecturæ ad probandam simulationem, vt inquit idem *Bal. cons. 21. punct. quæst. n. 2. vol. 4. Crauet. post alios, cons. 148. n. 2.* semper enim contractus præsumitur veritatem continere, & non simulationem, vt inquit *Bar. cons. 65. col. 2. vers. Sed ad hoc est dicendum*, incipit factum tale est *Petrus Nichola, Bald. in c. 1. in prin. de feu. dat. inuicem legis commissoriæ, & cons. 389. quod*

dictus contractus, vol. 4. plus dixit notabiliter *Paul. de Castro,*
cons. 261. visis, & cōsideratis in prin. col. 2. vol. 2. videlicet, quod
simulatio debet probari perfectè, nec sufficiunt coniecturæ præ-
sumptiones, aut alia verosimilia, idem *Paul. cons. 389. incipit,*
plus, col. 2. circa medium, lib. 1. quia simulatio dilucidis proba-
tionibus probari debet, *iux. tex. in l. sed si maritus, §. fin. ff. qui*
& à quibus, Craue. alios allegans, cons. 491. n. 8. Item circa præ-
missa est aduertendum, quod & si plures, & diuersæ coniecturæ
concurrant quæ in viam iuris simulationem suadeant, si tamen
causa simulandi ex coniecturis, vel ex alijs probationibus ex-
pressè non probetur nunquam simulatio præsumitur, etiam cō-
iecturis concurrentibus, ita eleganter *Bart. in l. post contractum,*
n. 3. quem cæteri ibidem sequuntur, ff. de donatio. & melius idē
Bart. cons. 65. factum tale est, quod proponitur *Petrus Incole*
n. 2. & 3. per tex. in authen sed iam necesse, C. de donatio. ante
nuptias, c. fin. & ibi gloss. & communes de renuntat. lib. 6. nun-
quam enim contractus simulatus præsumitur, nisi causa simula-
tionis propter quam ad contractum simulatum faciendum fuit
deuentum expressè ostendatur, & probetur, tradit eleganter
Crau. cons. 665. n. 6. vers. In dubitatione, & prius idem *Crauet.*
cons. 156. n. 10. & cons. 596. n. 6. & non solum debet allegari, &
probari causa simulationis generaliter allegando contractum
esse simulatum, sed est necesse quod causa simulationis in specie
proponatur, & probetur deducendo factum quo, contrahentes
ad simulandum traxerit, & mouerit, vt eleganter tradit *Ancar.*
cons. 227. n. 3. Dec. cons. 463. n. 8. Alba. vidend. in proposito, cōs.
9. per totum, Craue. cons. 491. n. 4. & 27. & cons. 947. n. 16. Et
non solū debet proponi, & probari causa simulationis in specie,
sed ea debet credibilis apparere, vt inquiūt prædicti Docto. ma-
ximè *Bar. d. cons. 65. & Craue. cons. 528. n. 6. vers. Eiusdē loci*
est. Et ratio præmissorum ea est quod nunquam quis præsumi-
tur adeo supinus quod faciat contractum, sine aliqua causa quæ
illum ad sic contrahendum mouerit, vt est *tex. in l. & eleganter,*
§. fin. cum l. sequenti, ff. de dolo; nam & si dolus ex mendatio præ
sumatur, si tamen mendax ex mendatio lucrum aliquod, vel cō-
modum non consequatur, dolum cessare dicemus, *Craue. cons.*
947.

B

cum simulatio in animo consistat et sit difficilis probationis promptioribus probatur quae si urgentes sint plene probant l. licet imperator ff de leg. 1. Casan. cons. 29. n. 9.

quando la simulacion resulta de defecto sustancial del contracto por el qual redditur nullus non est investigada causa cur ita processerint neque non [illegible] cur ita contraxerint sed verum [illegible] Cravet. cons. 491. n. 27 farin. de fals. q. 162. n. 139. Mant. de tacit et amb. lib. 13. tit. 35. n. 7 et lib. 8. tit. 25. n. 34. y aqui ya se dice por ciertos fines y efectos y por cabsa y utilidad de D. Isabel ex quibus verbis satis deprehenditur causa que demas de que la obligacion de asignar causa es pertenecente alios secus Farin. de falsit. q. 162. n. 135. [illegible] l. s. conc. 258. y aun esto procede en terminos de simulacion quando nullo omnino agitur ut in l. nuda de contr. emp. de qua [illegible] in cons. 34 pero no en las otras especies de simulacion ut per Cravet. cons. 491. n. 27. [illegible] farin. d. q. 162. de falsitat. n. 139. Mant. de tac. et ambig. lib. 13. tit. 35. n. 7. et lib. 8. tit. 25. n. 34. por la razon de [illegible] de qua supra. y aqui se aya de proponer la causa procede [illegible] declarari causam late [illegible] 255. que es una entera alegacion por la simulacion

947.n.16.argum.tex.in l.si mulier,§.1.ff.rer.amotarum, Bald. cons.34.n.13.vol.5. omnes enim actus humani cum aliqua causa facti esse censentur; & ad hoc ratio naturalis nos inducit, *Crauet.post alios,cons.6.n.22.* & in specie nostra tradit *Alba. cons.9.n.9.& Craue.cons.491.n.27.* vbi dicunt prædicti patres, quod venditor non debet adeo supinus,& hebes iudicari, vt sine aliqua causa finali, vel sine qua,non, proprio patrimonio se expoliauerit, illud tertio vendendo non ob aliam causam motus, nisi vt simulatè, & fictè vendat, quod iuri, & rationi consonum non est; imò prorsus alienum,& contrarium; & ideo causa simulationis in specie, & credibilis proponi, & probari debet, vt contractus simulatus iudicetur; quę omnia eò tendũt, vt iam dicendum sit, quod cum in casu occurrenti nulla causa simulationis proponatur, nec probetur quæ mouere potuerit dictam domnam Isabelam ad faciendam prædictam venditionem fictam,& simulatam in fauorem dictorum Petri,& don Francisci de Altarriba, quod præpdictus contractus venditionis verus, & realis fuerit; & quod voluntas, & animus dictæ domnæ Isabelę faciendi dictam venditionem modis,& formis in ea contentis perpetuus,& durabilis fuit, vt bona vendita in dictum dõ Franciscum,& eius filios,& descendentes suis, respectiuè, temporibus peruenirent.

Præterea perpensis, & consideratis verbis dictæ venditionis, ibi, dum dicitur: *Vendo a vos Pedro de Altarriba, y para en despues dias vuestros a Francisco de Altarriba sobrino mio, &c.* Luce clarius deprehenditur,& demonstratur causa motiva, & finalis propter quam D.domna Isabela mota fuit ad faciendam dictam venditionẽ, videlicet ex eo, quod dictus don Franciscus erat consobrinus dictæ domnæ Isabelę, filius domnæ Ioannę Franciscæ Diez Daux sororis patruellis, siue prima hermana D.domnæ Isabelis venditricis, quoniam ex deductis,& probatis in processu satis constat,& apparet dictas domnam Isabelam, & domnam Ioannam esse coniunctas in secundo agnationis gradu,& in tertio consaguinitatis, quoniam quotiescumque in quacumque dispositione causa naturalis, videlicet sanguinis, vel agnationis potest considerari illa, dicendum est, quod moue-

aunque el ... fuera

esta que aqui se discurre mas hira a que D. Ysabel quiso donar que vender, porque la afecion a su sobrino por tantos titulos como aqui se consideran no podia obrar un tan estraño modo de caricia como hazer le pagar de contado 15 m ... por una tan incierta y dilatada esperanza y asi esta afecion es una de las causas que persuaden la simulacion de la vendicion y que en este contracto que necessariamente requiere real y verdadera convencion en el precio, no la hubo sino simulada y asi le falto al contrato de vendicion la alma que es el ... plurium ve in idem placitum et consensus l. 1. ff de pactis. l. obligationum substantia ff. de actionibus et obligationibus pues, D. Isabel tan afectuosa a su sobrino claro esta que no quiso que el desembolsase 15 m.

mouerit, & induxerit contrahentes ad faciendum contractum siue dispositionem, nõ autem alia causa extrinseca, optimus textus *in l.tut. §.1.ff. de excusatio.tutor. & ibi Barto. & communes, tex.in l. 3. ff. de tutel. ubi Bart. summat illum text. dicens:* quod causa naturalis in dispositione est cõsideranda, non accidẽtalis, neque extrinseca, ad idem est bonus text. *in c. requisisti, de testamentis, & ibi Couarr. post Abbat. & Imolam, & alios antiquiores, ad idem est text. in c. quoniã Abbas de officio delegati, & ibi Ab. Felin. Dec. & Bero.* illa enim verba *sobrino mio*, affectionem venditricis clare ostendunt. & demõstrant quoniã ratio naturalis suadet semper cogitare de coniunctis, & amicissimis, *ut inquit Bal. in alio proposito, cons. 70. apparent col. 1. in fine, vol. 1. Alciat. reg. 1. præsumpt. 28. de præsumptio. per textum in l. vnum ex familia, §. Item Imperator Marcus, ff. de legatis 2. l. nihil, §. facilior, ff. de bonis libert.* quoniã in dubio semper præsumitur, quis motus ad aliquid faciendum causa sanguinis, & coniunctionis, *vt inquit Socin. cons. 200. lib. 2. col. 2. ad fin. Cravet. cons. 18. num. 23. Afflict. in c. 1, num. 11. de aliena. feu. pater. & ut inquit Bal. in auten. ex testament. num. 13. C. de collatio.* ex naturali affectu, & causa motiua disponens censetur motus ad disponendum, & non ex causa limitatiua, *Pinel. in l. 1. p. 3. nu. 88. C. de bon. mater.* quoniam in quacumque dispositione ratio naturalis est potentissima, cæteris omnibus præ maxime ad interpretandum voluntates contrahentium, *vt inquit Bald. in l. non dubium post Cynũ, C. de legib. & in l. cum à matre n. 11. C. de bon. mater. Paris. cons. 105. num. 18. vol 4.* Quæ omnia eo maxime conuincunt animum cuiuslibet rectè sentientis ad credẽdũ, quod dicta venditrix efficacissimè voluerit, quod dicta bona vendita in D. Franciscum, & eius filios, & descendentes peruenirent, vt perpetuo in eisdem iuxta formam dictæ venditionis remanerent, quod dicta domna Isabela, & dicta domna Ioãna Diez Daux vltra id, quod erant coniunctæ sanguine, erant etiam maximis vinculis amicitiæ colligatæ, & constrictæ, vt ex probatis in processu liquido est videre. Cõstat enim, quod dicta domna Ioanna Diez Daux mater dicti don Francisci in euentum, in quem decederet sine filijs, & descendẽtibus in suo testa-

men-

mento instituit hæredem vniuersalem omnium bonorum suorum, quæ erant valoris, & stimationis septuaginta mille ducatorum, & vltra dictam domnam Isabelam Diez Daux venditricē, & eius filios, & descendentes, cæterum, vinculum amicitiæ non minoris considerationis est, quā ipsa sanguinis coniunctio, vt eleganter concludit *Bal. in l. vt vim, in 5. & 6. q. ff. de iusti. & iure, Felin. in c. quoniā Abbas col. 3. de offic. delegat. cum his quæ scripsit Alex. in repet. legis sapè num. 88. ff. de re iudica. & hinc dixit Bal. in l. 1. col. 11. C. qui acusa. nō possunt*, quod appellatione suorum venit singularis amicus. *Catel. Cot. in suis memorabilibus, in verbo Amor licitus, & in verbo suorum appellatione*, quinimo maxima amicitia est præferenda consanguinitati, teste *Tulio in lib. 1. offic.* inquit enim sanguinis coniunctio, & beneuolentia deuincitur charitate hominis, magnū est enim eadē habere munumenta maiorum, eisdem vti sacris, sepulcra habere cōmunia, sed omniū societatum nulla præstātior nulla firmior, quam cum viri boni moribus similes sunt familiaritate coniuncti, & *Valerius Maximus lib. 4. c. 7. sic exorditur*, contemplemur nunc amicitiæ vinculum potens, & prævalidum, neq; vlla ex parte sanguinis viribus inferius; accedat, quod voluit *Alber. in l. sed, & hæ, ff. de procurat.* scilicet, quod magna amicitia maioris ponderis est, quam fraternitas, quod etiam comprobatur arguendo ab ordine literæ. Ita quod prius nominatus posteriori præferendus veniat, vt in *l. quoties, cum pluribus concor. in Glossa allegatis, ff. de vsufruct.* cęterū in iure passim reperitur in ordine scripturæ amicos anteponi consanguineis, *vt in l. sed si plures, §. in arrogato.* ibi: *amicos, vel cognatos, ff. de vulga. & pupul. & in l. Theopompus*, ibi: *amici mei, & cognati, ff. de dote prælegat.* & in alijs quam plurimis iuribus relatis ab additionatore *Alciat. in tract. præsumptionum regul. 1. præsumpt. 28.* Et hinc singulariter cauetur *in l. in testam. la 2. ff. de fideicommis. libert.* quod legatum, vel fideicommissum relictum coniunctæ personæ, vel alteri personæ quam multum diligebat testator ex inutili testamento, & minus solemni debetur, ac si esset relictum in testamento efficaci, & solemni. Et hanc doctrinam dicit mirabilem *Matesilanus notabil. 42.* quia illa affectio facit, vt ex testamen-

que tiene que acer vn legado de todo es gracia, que vna mendicion que todo es obligacion

stamen-

quando concedimos que por las razones de afeccion que aqui se ponen D. Ysabel hubiera querido de verdad que estos bienes y rendimientos pasasen a D. P.º y su sobrino en la forma que se contiene en la vendicion, no pudieran pasar la razon es porque verũ dominia nuda voluntate non transferuntur l. traditionibus ff. de pac. §. per traditionem de rer. div. Bart. in l. traditionibus, ubi noster Menter n. 6.

ſtamento non ſolemni legata, & fideicommiſſa debeantur, illa enim coniunctio, & licita affectio habet vim clauſulæ codicillaris, & tantum operatur, ac ſi in teſtamento eſſet appoſita, *ita teſtatur gloſ. in d.l. in teſtamento, & alia gloſ. in l. eam quam, C. de fideicommiſ. in verb. Traditur*, quam ibidem omnes Doctor. approbant, & illam gloſſam legis, ſi in teſtamento ad hoc notat, & dicit alibi non reperiri in iure *Bald. in l. ſi iure, C. de manumiſ. teſtam. Iaſ. in l. exigendi notabili 3. C. de Procurat.* & opinionem dictæ gloſſæ ab omnibus eſſe approbatam, teſtatur *Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi, §. in legatis num. 20. ff. de legatis* 1. & ſequuntur infiniti *Doctor. relati à Gabriele Sarai in addit. ad Matheſilan. notab. 42.* Ex quibus omnibus clarè, & euidenter ſubſequitur dictam venditionem factam in fauorem dicti don Franciſci non fictam, nec ſimulatam, ſed veram, & realem iudicari oportere quandoquidem, ita perſpicuis, & naturalibus rationibus nobis voluntas dictæ venditricis clara, & apperta ſe offert, quod voluerit bona vẽdita in perſonã dicti D. Franciſci eiuſq; filiorũ, & deſcendentium ſuis reſpectiué temporibus perpetuo peruenire, & remanere. Vltra id, quod cum dicta venditrix habuerit liberam facultatem diſponendi de omnibus ſuis bonis, & in eorum diſtributione non poterat ledi iuſtitia commutatiua, vel diſtributiua, ſed ea abſque acceptione perſonarum poterat, cuicũque vellet relinquere iuxtam doctrinam ſancti Thom. 2.2.q.63. *art. 1. ad 1. Soto de iuſt. & iure lib. 3. ar. 2. q. 6. Molina de primo. Hiſp. lib. 2. cap. 5. num. 60.* iam dicendum eſt: Nullam exiſtere cauſam neceſſariam potuiſſe, ad faciendam dictam venditionẽ ſimulatam ſicut ab aduerſo ſine aliquo fundamento probabili prætenditur.

Vlterius non obſtat in aliquo quoddam inſtrumentum reconoſcimenti confeſſionis, & renuntiationis conceſſum per multum illuſtrẽ Petrum de Altarriba, tunc dñum loci de Huerto, ſub die primo, menſis Februarij, anni milleſimi quingenteſimi quinquageſimi quarti, receptum, & teſtificatum per quondam Franciſcũm Leſina, Notarium Regium, cuius vigore pars aduerſa contendit venditionem factam à dicta domna Iſabela Diez Daux, in fauorem dicti don Franciſci fuiſſe fictam, & ſi-

C mu-

Porque para transferir el dominio, si ella quiso darle estos bienes, no pudo hazerlo por via de vendicion, cuya substancia necessariam requiere precio y sino hay verdadera convencion no ay contracto. y aunque es verdad, que quando uno celebra un contrato simulado, revera con animo y intencion de hazer otro contrato, tunc contractus simulatus non valet sed valet contractus verus, Tusc. lit. S. conc. 257 n. 7. pero es, Tusc. dice esto procede quando el contracto verdadero solo consensu perficitur, quia revera consensus intervenit; si vero est contractus qui requirat verba, (como la stipulacion, o la donacion en nro reyno que no vale sino reducida a escriptura y esta es de substancia donationis Molin. in repor. verb. donatio n. et ibi Port.) vel rem, (como el precio en la vendicion) tunc quia neqz verba neqz res intervenit non valet contractus simulatq propter simulationem (y asi aqui no vale el contrato de la vendicion in que no intervino de verdad precio) neqz verus propter deficientem formam et substanciã, y como

en nro caso no valdria la donacion si ese fue el contrato verdadero que quiso hazer D. Ysabel por que no hizo escriptura de Donacion que es de substãcia de la donacion en Aragon ut dictũ est ni hubo intinuacion que tambien es necessaria en aragon por el fuero ad obviandũ de donat. Port. ad mot. verb. donatio n. 9 donde dice que donde dicen respecto de los 500 s no vale la donacion no insinuada porque el fuero dispone que donatio non faciat fidem q. non solũ in excessu sed in totũ corruit nam fides instrumenti individibilis est et propterea instrumẽtũ non insinuatũ in totum corruit [illegible]

mulatam in vim confessionis, renuntiationis, & cancellationis in dicto instrumento per dictum Petrum de Altarriba factæ, & concessæ, quorum vigore iuri quæsito dicto don Francisco in vim dictæ vēditionis, pars aduersa derogatum, & præiudicatum esse contendit, quæ prætensio inanis est, & sine fundamento probabili (ni fallor) ad cuius demonstrationem præmitendum esse censeo, quod ex dicta venditione fuit quæsitum ius diuersum, & distinctum, vnicuique ex emptoribus, aliud enim fuit ius quæsitum don Petro de Altarriba, aliud verò dicto don Frãcisco, eius filio, diuersumque dominium, diuersaque possessio numero, & substantia iudicatur in persona don Petri de Altarriba, quam sit dominium, & possessio quæ in persona dicti don Francisci per mortem Petri, eius patris de nouo creatur, & renascitur, ita quod tot venditiones in viam iuris iudicātur quot sunt personæ emptorum, vt tradit eleganter loquens in contractu donationis *Paul. de Castr. in l. si pecuniam, n. 11. ff. de cond. ob caus. idem in cons. 164. vol. 2. col. 6. vers. Nam ad hoc, n. 15. cum duobus seqq.* vbi testatur quod ex vnico instrumento donationis concessæ in fauorem plurium, tot nascuntur donationes quot sunt donatarij, idem testatur *Isern. in c. Imperialem, §. præterea ducatus, vers. Censentur plures donationes de prohib. aliena. per Feder.* idem tradunt *Angel. Bal. Paul. Alex. & Iaß. in l. apud Iulianum; aliàs idem Iulianus, §. si quis alicui, ff. de legatis 1. Dec. cons. 498. n. 19. Molina de primog. Hispano. lib. 1. c. 1. n. 17. & c. 4. n. 15. & c. 8. n. 2. eod. lib. 1. & c. 2. n. 74. lib. 4.* Quibus in locis alios quam plures refert, quod ex vnico instrumento venditionis, vel donationis plures oriri possunt donationes, & venditiones taliter, quod in vnoquoque ex emptoribus, vel donatarijs vnus titulus venditionis, vel donationis diuersus vnus ab alio creatur, & renascitur, non enim est nouum ex vnico contextu verborum, & ex vnica occasione plures oriri, & nasci titulos in plurium personarum fauorem, vt inquit *Areti. per textum, ibi, quem Ias. & cæteri nouiores sequuntur, in l. cohæredi, §. qui discretas, ff. de vulg. & pupil. & alibi passim Docto.* neque supradictis in aliquo refragantur ea quæ per Aduocatos aduersæ partis allegantur, *argum. tex. in l. sancimus, §. si quis autem, C.* de

de donatio. & *per doctrinam Bar.in l. modestinus, ff. de donatio.*& per alia in id propositum adducta prætendentes, quod attēto quod dicta venditrix fuerit vna,& pretium dictæ venditionis fuerit vnicum,& quod dicta venditio fuerit facta vno,& eodem tempore in fauorem dictorum emptorum, quod á simili vnica debet iudicari venditio,& non plures,quoniā & si verum sit quod respectu venditricis vnica deberet iudicari venditio, ceterum respectu emptorum tot debent iudicari venditiones numero,& substantia quot sunt personæ dictorum emptorum, ita in terminis *Roman.consl.305.incipit, quod ad primum, n.2. cum seqq.* & *ibi Oratius Mandosius qui plures in id propositum allegat,idem tenet Cremen.singulari.132.per text.in l.reos,§.cũ tabul.ff.de duobus reis;* idem etiam in specie venditionis interrogatus respondit *Bertran.consl.41.licet contractus,lib.3.Tiraquell.de retract.legali,§.23.gloss.1.n.31.* & *de retract.conuen.§.1.gloss.6.in fin.* Ex quibus manifestè apparet quod & si vnicus sit venditor,& vnicum sit pretium rerum venditarum,si tamen plures sunt personæ emptorum,plures etiam erunt venditiones numero,& substantia. Quibus sic præsuppositis luce clarius demõstratur dictum Petrum de Altarriba in dicto instrumento confessionis,cancellationis,& renuntiationis solummodo,& dumtaxat verba fecisse de iure,& venditione,sibi factis,& concessis per dictam domnam Isabelam, & nullo modo locutum fuisse de venditione facta dicto D. Francisco,nec de iure in vim eiusdem venditionis illi quæsito,quę diuersa,& distincta sunt,& separata à iuribus quæsitis in vim dictæ venditionis don Petro de Altarriba;& quod voluntas,& intentio dicti Petri de Altarriba ea fuerit,vt solum,& dumtaxat venditionem sibi factam,fictā, & simulatam in dicto instrumento renuntiationis fateri voluisset,nobis verba dicti instrumenti clarè ostendunt, & demonstrant in multis partibus eiusdem,& præsertim,ibi,dum legitur: *Certificada de su drecho me huuiesse vendido,* &c.& ibi: *Queriendo cumplir con la fidelidad mia;*& ibi: *Que la dicha vendicion a mi fecha,y otorgada;*& ibi:*Y que de aquella,ni del precio de los dichos trecientos mil sueldos,* &c. *no he pagado precio, ni cosa alguna. Et todo, y qualquiere drecho que por la dicha pre-*

ca-

calendada vendicion, me ha sido adquerido, ò se me ha podido adquirir de presente, ò para en pues de la vida de la dicha señora doña Isabel Diez, Daux lo renuncio. Quæ verba ex eorũ proprietate, & natura personalissima sunt, & omnes alias personas præter specificatas, & omne aliud ius præter designatum excludunt, *vt in l. generaliter, ff. de officio præsidis, & in l. qui liberis, §. hac verba, ff. de vulga. & pupill. per quem text.* id notant ibidem *Bar. Bal. Angel. & cæteri nouiores,* id etiam notat *Oldra. cons. 21. num. 2. Bal. cons. 304. nobilis vir. vol. 5.* illa enim verba: *A mi,* sunt demonstratiua ad oculum, & limitatiua præcedentium, & sic includunt dumtaxat, ius venditum ipsi Petro, & excludunt ius venditum dicto D. Francisco, & eius personam; id enim illa verba personalissima important, tradit latè. *Rolan. cõs. 59. n. 28. vol. 3. Bursa. cõs. 13. n. 1. post alios per eum allegatos vol. 1.* Prædictaq; eo maximè apparent, quod illa verba personalissima tot vicibus à dicto Petro in dicto instrumento geminata fuerint. Ex qua geminatione, & repetitione dictorũ verborũ dicti Petri voluntas, & animus ennixiores ostenduntur, & demonstrantur, *iuxt. text. vulgar. in l. Vallist. ff. ad Trebel. Bald. in c. eam te; col. 2. de rescript. Paulus cons. 115. super primo,* videtur dicendum, quod dictus *Simon col. 2. circa medium, vol. 1. & in verbis triplicatis traddit Crau. cons. 54. & cons. 294. nu. 2. col. 4. ad finem. Roland. à Valle, cons. 71. nu. 50. vol. 2. idem cons. 44. vol. 4.* Ex quibus satis apperte colligitur, quod nihil magis alienum fuit à mente, & verbis dicti Petri, quam velle comprehendi ius venditũ dicto D. Francisco præ maximè cum versemur in contractibus, qui ex eorũ natura sunt stricti iuris, & verba in eis apposita, quando essent ambigua contra fundãtem se in eis deberent interpretari, iuxta textum *in l. veteribus, ff. de pactis, in l. quidquid adstringende, ff. de verb. oblig. & vtrobique communes.* Et prædicta videlicet, quod dicta verba debeant strictè interpretari, & vltra earum vim non extendi ex eo suadetur, quod contineant renuntiationem iuris quæsiti, quæ nunquam præsumitur, nisi de ea constet expresè cum sit donatio, & nemo præsumatur iactare suum, *vt in l. cum de indebito, ff. de probatio. c. super hoc de renunt. glos. penul. in fine de renuntiat.* de ea enim

apparere debet, *vt testatur Dec. in l. si quis iniquum, §. si is pro quo n. 12. ff. quod quisq; iuris, Crauet. alios allegans cons. 200. n. 10.* Et inde subsequitur, quod renuntiatio ad vnam causam, & ad vnam personam, ad aliam causam, & ad aliam personam extendi non debet, *iuxta textum satis notabilem in proposito, in l. Cãcellauerat, ff. de his, quæ in testam. delen. Crauet. post alios cons. 242. num. 6.* quoniam renuntiatio est stricti iuris, & sic strictè interpretanda, *vt in l. emptor, §. lutius, & in l. tres fratres, ff. de pactis, Bald. cons. 437. quadam puell. col. 2. circa finem lib. 1. Socin. cõs. 96. in fin. vol. 1.* Et hinc etiã fit, quod quælibet dispositio, siue legis, siue hominis ad suam causam restringi debet, *pro vt testa. Angel. viden. in proposito, cons. 346. in princ. per tex. in d. l. Cancellauerat, ff. de his, quæ in testam. delen.* Cum igitur D. Petrus de Altarriba venditionem sibi factam confessus fuerit esse fictam, & simulatam, & iuri, sibi quæsito ex dicta venditione renuntiauerit iam inde sequitur, quod ad aliud ius, nec ad aliam venditionem prædicta renuntiatio, & confessio simulationis trahi, nec extendi debet, *iux. tex. & ibi Bart. in l. si domus, ff. de seruitu. vrbano. prædio.* Et hinc videmus, quod si mulier consentit quod maritus alienet bona sua causa dotis obligata, ille consensus à dicta muliere præstitus non extẽditur ad bona mariti, quæ dotis causa obligata non sunt cum illa consensus præstatio limitatam causam habuerit, *iux. tex. in l. iubemus, C. ad Velleian. Roman. cons. 132. vt retulit in fine, Alexand. cons. 4. col. 5. post medium lib. 1. Crau. cons. 242. n. 6.* Ex quibus, ni fallor, satis nobis constat, quod dictus Petrus solum, & dumtaxat verbis claris, & apertis voluit venditionem sibi factam simulatam confiteri, & iuri ex eadem sibi quęsito renuntiare.

Vlterius non obstant quæ ab aduersa parte proponuntur, videlicet, quod cum dictus Petrus in dicto instrumento cauerit, & voluerit, quod venditio sibi facta per dictam domnam Isabelã in nota originali Notarij deleatur, & cancelletur, ex quibus verbis aduersarij contendunt dictum Petrum voluisse ius dicti don Francisci in dicta cancellatione esse comprehensum, siquidem vnica, aduersariorum arbitrio, & iudicio, præcessit vẽditio, quoniam prout superius docuimus, licet vnicum instrumentum ven-

 di-

ditionis fuerit receptum,& testificatum,ex eo tamen plures orditionis fuerit receptum,& testificatum,ex eo tamen plures or-
tæ fuerunt venditiones in fauorem emptorum; & sic dictus Pe-
trus per illa verba: *Sea varreada, y cancelada la precalendada vendicion en la nota original.* venditionem sibi factam, & ius sibi quæsitum in nota deleri,& cancellari voluit, *iuxt.text.in d. l.cancellauerat,ff.de his quæ in testam.delentur*, cum his quæ satis ad propositum, tradit *Angel. d.cons.346.in princ.* quæ satis ad praxim huius cancellationis conducunt, nam si dictus Petrus á dicto Francisco Lecina Notario,qui dictam venditionem testificatus fuit peteret, vt venditionem dicto Petro factam in nota originali cancellaret,& deleret,dictus Notarius non attramento ipsum prothocolum denigraret, & deleret, sed consensum dicti Petri cancellandi venditionem,sibi factam in nota,& prothocolo dictus Notarius describeret, nullus enim Notarius adeo hebes,& supinus reperiretur,qui ad instãtiam vnius ex cõtrahentibus ius alijs contrahentibus quæsitum cancellando prothocolum pribare ausus esset.

Minus etiam superioribus obstant,quę ab aduerso proponuntur ad probandum quod dictus Petrus in dicto instrumento renuntiationis voluerit ius dicti don Francisci comprehendere, per illa verba:*Confiesso,y otorgo por mi,y por los mios,y aduenideros, que la dicha vendicion de los dichos Castillo, Lugares, Pardina,y bienes a mi fecha,&c.* Et per alia verba possita in dicto instrumento,in clausulis de præcario,& constituto,ibi:*Toda contrariedad mia,y de los mios,& de qualquiere otra persona viuent,&c.*& ibi: *Querient aun,& confessant,que si en algun tiempo contecerà yo,ò mi familia,ò algun fator,&c.* Et per alia verba in dicto instrumento apposita ad securitatem actus per dictum Petrum gesti, & celebrati,quoniã huiusmodi obiectioni multipliciter responderi potest, & in primis dicendum est:quod omnia illa verba eo tendunt, vt ius renuntiatum per dictum Petrum de Altarriba deuenire possit in dictam domnam Isabelam,& suos,absque aliqua contradictione facienda per dictum Petrum,vel per suos,& suam familiam nomine, & vice dicti Petri, non tamen promissio facta per ipsum Petrum de obseruando contractum dictæ renuntiationis comprehendit

aliud

aliud ius, quam illud quod sibi fuit quæsitum in vim prærecitatæ venditionis;& de quo specialiter ipse Petrus loquutus est in ipso instrumento renuntiationis, itaque si ius quæsitum dicto Petro de Altarriba virtute dictæ venditionis esset transmissum,& translatum in suos,& suam familiam non poterunt sui, & sua familia,ex iure transmisso ab ipso Petro agere contra dictam Isabelam,& suos,cæterum benè poterit dictus don Francus;& si sit de suis dicti Petri, & de sua familia ex iure proprio quæsito,& propria persona ex prouidentia, & pacto dictæ venditricis agere,& se iuuare de iure suo, absque eo quod sibi obstet in aliquo promissio facta per dictum Petrum nomine suo, & suorum,& nomine suæ familiæ, diuersum est enim ius, prout sæpius dictum est,dicti don Francisci á iure quæsito dicto Petro in vim dictæ venditionis, & hoc voluit in terminis *Ruin. cons.138.vol.2.n.10.post Bald.in l.qui se patris, vers.Item quaritur si vaßallus,C.vnde liberi.*

Præterea,& secundo respondetur, quod cum ius dicto don Petro de Altarriba competens fuit durabile ad eius vitam dumtaxat,& eo mortuo ius quod sibi competijt fuit extinctum, & anihilatum,iam inde sequitur,quod nihil transmissit in suos,neque in suam familiam, & sic omnes clausulæ possitæ in dicto instrumento renuntiationis,tanquam accessoriæ rescisso, & extincto negotio principali rescinduntur, & extinguntur, etiam clausulæ possitæ ad securitatem.& ad obseruantiam iuris principalis,*vt in regul.cum principalis,ff.de regul.iur. & ibi tradũt Mainerius, Dec. & Cagnol. & hinc dixit Bal.in l.1.n.4.C.de in offi.donatio.*quod rescisso principali contractu rescinduntur omnes obligationes pęnales accessoriæ, etiam iuratæ,rescinditur etiam & præcarium,vt notat idem *Bal.in l.ex testam. C.in fideicom. Bar.in l.nemo potest,ff.de legat.1.gloss.in verb. Fabiana,in l.si patronus,§.Patronum,ff.si quid in fraudem Patroni, Roman.cons.246.charissimè,n.2. Hyppol.singular.17.Alexa. cons.81.lecto,n.14.vol.3* illam etiam glossam multis allegationibus commendat *Tiraquell. de iure constitu.limit.7.n.16. & 28.cum plurib.seqq.*quæ omnia eo tendunt quod cum renuntiatio facta per dictum Petrum fuerit de iure temporali, & ad eius

vitam

vitã duraturo quod omnia pacta, & clausulæ pro euictione positæ in dicto instrumento venditionis temporalia esse debent cũ sequantur naturam sui principalis quo fit, vt neque actiuè, neq; passiuè ad hæredem dicti Petri, neque ad suos, nec suam familiam aliqua obligatio translata, neque transmissa esse potest; & sic verba dictæ renuntiationis non possunt conuenire hæredibus, neque familiæ dicti don Petri renuntiantis saltim post eius mortem, siquidem ius renuntiatum fuit extinctum, & finitum morte dicti don Petri, ergo nec ipsa renuntiatio, nec eius pacta adiecta ad obseruantiam promissorum in ea, possunt dictum D. Franciscum, tanquam hæredem sui patris comprehendere, quia cui non conueniunt verba dispositionis, nec ipsa dispositio cõuenire potest, *iuxt. text. in l. quarta, §. toties, & ibi Bart. & nouiores cũ vulg. ff. de dam. infect.* & hinc scriptum reliquit *Bald. notabil. in l. cum à matre, n. 4. C. de rei vind. post gloss. in l. quæsitum, §. fin. in verbo Hoc interdicto, ff. de præcario*; quod quando obligatio defuncti non durat in persona hæredis, tunc hæres nõ tenetur de euictione promissa per defunctum. Quæ omnia prosunt, & conducunt ad dicendum, quod & si dictus don Franciscus de Altarriba esset hæres dicti Petri, sui patris, & tanquã hæres haberet bona libera, quod nihilhominus potest agere reiuindicatione ad recuperandum dictum locum de Alfocea, & alia bona per dictam domnam Isabelam; sibi vendita, absque aliquo periculo, & metu euictionis per dictum Petrum, suum patrem promisse, quoniam cum dictus Petrus solummodo promisserit de suo dato, & de suo facto, & ius sibi ipsi competens renuntiauit, iam inde sequitur quod dictus don Franciscus ex iure proprio poterit bona vendita euincere, quia alius homo, & nouus reputatur, siquidem non ex iure transmisso ab ipso patre, sed ex iure proprio dictum locum de Alfocea euincit, ita in proprijs terminis tradit eleganter *Bal. consf. 167. incipienti, Titius vol. 1. Molin. in additio. ad Alex. consf. 18. sub lit. F. vol. 5. Ruin. consf. 42. n. 17. vol. 1. Pinell. in l. 1. par. 3. n. 83. limit. 7. C. de bon. mater.* Si enim dictus Petrus de Altarriba euinceret, & reiuindicaret dictum locũ de Alfocea, ex alio iure diuerso ab illo, quod sibi quæsitum fuit ex venditione sibi facta per dictam domnam

Isa-

verva renuntiationis restringantur ad solam ius petri n̄ poss. convenire heredibus. ergo op. hoc sequitur verba non de suo solo iure sensisse ... sed de ... iure etiam francisci et heredũ

Isabelam non teneretur de euictione promissa ratione dictæ renuntiationis iuris, sibi competentis in vim dictæ venditionis, ergo multo fortius teneri non debet dictus don Franciscus,& si sit hæres,eius patris;siquidem non ex iure transmisso ab ipso patrie,sed ex iure proprio in casu occurrenti agit.quia respectu illius iuris in cuius vim locus de Alfocea, ab ipso don Francisco reiuindicatur nullum præstitit consensum, neque factum dictus Petrus: cæterũ quando defunctus nullum præstitit factum eius hæres non impeditur vindicare, rem alienatam ab ipso defuncto,siquidem non ex facto defuncti, sed ex facto proprio agit hæres, *Ias.post Fulgo.in l.quoties, C.de fideicom. Tiraquell. de retract.legal.§.1.gloss.9.n.54.*

Insuper etiam pro responsione dictæ obiectionis dici potest, quod illa verba possita in dicto instrumento renuntiationis ad securitatem,& obseruantiam promissorum per ipsum Petrum sunt apposita executioni dicti contractus renuntiationis,sed verba apposita executioni contractus non augent,alterant, neque inmutant dispositionem principalem, *iuxt.text.in Clem.1. de preben.quem dicit aureum,Felin.in c.licet, col.4.de offic.ordin. commendat Dominic.cons.86.& cons.92.Abb.in c.cum nostris n.21.de conces.praben.dicit illum tex.celebratissimũ ad id Couar.in rubr.de testam.p.2.n.13.ad fin.*vbi alios quam plures refert præ maximè considerata consuetudine Notariorum ponendi,& inculcandi,plura verba in executione contractuum, sine partium voluntate,quæ non alterant,neque mutant principalem dispositionem,vt inquit *Bart.in l.1.q.6. ff.de iure codicill. Bal. in l.quoties,col.1.C.de hared.instituen.*& plures alij quos ad nauseam,vsque citat *Tiraquell.in l.si vnquam in princ.n.122. C. de reuocan.donatio.*dicens hanc opinionem communem,idem fatetur *Gramat.decis.62.n.22. Couar. d.rubr.de testam.2.p.n.14.* Ex quibus necessario subsequitur quod cum renuntiatio facta per dictum Petrum fuerit restricta,& limitata,respectu iuris sibi quæsiti in vim dictæ venditionis, sibi factæ concepta per verba personalissima,quod verba apposita executioni dictæ renuntiationis,& ex consuetudine notariorum non debent augere, neq; mutare ipsam principalem dispositionem.

Item circa præmissa est etiam notandum, quod illa verba dicti reconoscimenti: *Por mi, y los mios*, debent intelligi de suis, scilicet, hæredibus, quoniam obligatio quæsita per patrem, siue actiuè, siue passiuè in re trãsitoria ad hæredem pro se, & filijs, in dubio cẽsetur quæsita filijs, vt hæredibus, *gloss. & post eam Bar. Bal. Paul. Alex. & Ias. in l. si tibi decem, §. si pactus, ff. de pactis, Bart. in l. quod dicitur, & ibi Ias. n. 25. cum seqq. ff. de verbor. oblig.* hanc opinionem dicit communẽ *Alex. cons. 129. n. 2. vol. 5. Ruin. cons. 49. n. 3. vol. 1.* & in terminis, quod verbum suis intelligatur de hæredibus, tradit *Alex. cons. 26. n. 2. ad fin. vol. 5. Rubeus cons. 84. n. 3. Rolan. à Valle cons. 28. n. 6. vol. 3. & cons. 86. n. 9. vol. 4. post alios quam plures post eum citatos.* Ex quibus subsequitur quod & si sub dictis verbis: *Por mi, y los mios*: censeatur comprehensa persona dicti don Frãcisci de Altarriba, illud procedit, & habet locum, tanquam hæres sui patris, & ratione iuris ab ipso patris in eum transmissi, & non aliàs: cæterum cum in casu occurrenti, nihil fuerit transmissum actiuè, neque passiuè ab ipso Petro in dictum don Franciscum, eius filium super dicto loco de Alfocea, de quo in præsentiarum est quæstio, iam inde sub infertur quod dictus don Franciscus ratione dictæ renuntiationis factæ per dictum Petrum, & pactorum in ea appositorum in nihilo tenetur, neque impedimento est quo minus in casu occurrenti reiuindicatione agere possit.

Præterea ex alio etiam deprehenditur quod dictus D. Petrus noluit comprehendere ius competens dicto don Francisco, eius filio, in vim prærecitatæ venditionis, videlicet, perpensis, & consideratis, verbis dictæ renuntiationis, ibi; dum legitur: *Cumpliendo con la fidelidad mia*, nam in viam iuris, certum, & indubitatum est, quod verba contractuum debẽt intelligi secũdum qualitatem, & conditionem personarũ contrahentium taliter, quod eis possint adaptari, *iuxt. tex. in l. stipulatio ista, §. ij. qui sunt, & §. hac quoque, cum ibi plenè notatis per Bart. Angel. Bal. & cæteros nouiores, ff. de verb. oblig.* vbi expressè cauetur, quod si seruus stipulatur, sibi licere possidere, quod illa verba debent intelligi de possessione facti, non iuris, quoniam seruus ea quæ iuris sunt possidere non potest, & earum incapax est, eodem modo si

mo-

monachus stipulatur intelligitur, secũdũ existentiam facti, vt tenet *gloss. in l. Lutius, §. tres haerdes, ff. ad Trebell. hanc doctrinam ponit Bal. in l. fin sub n. 9. C. de actio. empt. R-ui. cons. 4. n. 9. vol. 2. & alibi passim DD.* Ex quibus subsequitur quod cum dictus don Franciscus de Altarriba, in anno millesimo quingentesimo quadragesimo sexto, in quo fuit facta, & concessa praedicta venditio erat constitutus in aetate duorum annorum parum plus, vel minus, iam necessario dicendum est dictũ D. Franciscum, tunc temporis extitisse in capacem alicuius fidelitatis, & confidentiae, nam illa minor aetas quod vidit ignorat, prout docet *text. in l. vnic. C. de falsa moneta, l. fi. ff. de iur. & fact. ignor. l. in eo quod plus, §. pupil. ff. de reg. iur.* Et sic illa verba: *La fidelidad mia*, in dicta renuntiatione posita, minimè conueniunt dicto don Francisco: ergo nec conuenire debet effectus dictae renuntiationis; & sic necessario dicendum est dictum don Petrum solummodo ius sibi competens in vim dictae venditionis confiteri simulatum, & renuntiare voluisse; siquidem verba dictae renuntiationis, id clarè, & apertè disponunt, & solummodo quadrant, & possunt adaptari personae dicti don Petri. Quae omnia redduntur certa, & indubitata consideratis verbis, cuiusdam codicilli cõcessi per dictam domnã Isabelam Diez Daux, in anno millesimo quingentesimo quadragesimo septimo, sub die vigesimo nono, mensis Septembris, recepto, & testificato per Franciscum Lecina, Notariũ Regium, habitatorẽ Villae de Pertusa, quae erat iam in matrimonio collocata cum don Carolo de Heredia, Commes qui nunc est Commitatus de Fuentes; in quo cauit, & disposuit in haec verba. *Item atendiendo, y considerando, que yo dicha Isabel Diez Daux testadora, certificada de mi drecho, hize vendicion de todos mis Castillos, Lugares, terminos, y bienes al mui magnifico señor Pedro de Altarriba, señor de Huerto, y a su hijo Francisco de Altarriba, sobrino mio, con ciertas reseruaciones, sucessiones, vinculos, y condiciones, &c. como mas largamente parece por el instrumẽto de vẽdiciõ, &c. Y podria ser, yo dicha testadora auer ordenado, dispuesto, y mandado mas de lo que en aquella me reseruè, ò contra tenor de aquella, añadiendo al dicho mi vltimo testamento, quiero,*

Clausula codicilli D. Elisabetis Diez Daux.

ro,

ro, y mando, y es mi voluntad se guarden las reseruaciones, vinculos, sucessiones, y condiciones en aquella contenidas, auiendola podido hazer, y otorgar, como en aquella se contiene, iuxta su serie, continencia, y tenor de aquella, como sea mi voluntad; y suplico, y encargo al dicho señor de Huerto, que si en lo que yo ordeno en dicho mi vltimo testamento, y en el presente codicilo, excederà mas de lo q̃ yo me reseruè en dicha, y precalendada vendicion, su merced, no auiendo cumplimiento de mis bienes, lo cũpla de sus bienes realmente, y de hecho. Ecce igitur instrumentũ publicum clarum, & apertum per quod constat dictam venditionem fuisse veram, & realem; & quod dicta venditrix nihil aliud voluit, quam quod bona vendita deuenirent in dictum don Franciscum, & eius filios, & descendentes, & quod vincula, & conditiones appositæ in dicta venditione ad vnguem adimplerentur; & constat etiam per dictum instrumentum codicilli, quod dicta domna Isabela habebat scrupulum conscientiæ existimans contra thenorem dictæ venditionis in suis testamento, & codicillo, aliquid disposuisse, & ideo rogauit dictum Petrum, vt de suis bonis ordinata, & disposita per dictam domnam Isabelam in eo quod excederent valorem, & stimationem bonorum reseruatorum in dicta venditione ab ipsa venditrice dictus Petrus adimpleret; iam igitur, ex supradictis infertur, quod si testibus probari potest qualis fuerit voluntas, & intentio contrahentium tempore contractus, prout testatur *Bar. in l. 2. n. 38. & 39. ff. de vulg. & pupill. quem ibidem sequuntur Alex. n. 32. Iaß. n. 36. & Ripa n. 50. Corn. cons. 239. n. 6. lib. 2. Moli. de primog. Hyspan. lib. 1. c. 5. n. 40. Crauet. cons. 234. n. 4. Menochio cons. 85. n. 20. vol. 1. & cons. 195. n. 17. vol. 2.* Multo fortius poterit probari animus, & voluntas disponentis instrumento publico mediante, recepto de confessione disponentis, prout in casu occurrenti, de cuius animo, & voluntate dictæ venditricis testimonio plurium testium in præsenti processu examinatorum, & præsertim eiusdem Francisci Lecina Notarij, ex quibus iudicio meo luce clarius constat aduersarios nimis voluntariè, & sine aliquo fundamento æquitatis, nec iustitiæ huiusmodi litem intentasse, & quod Dominos de Regio Consilio, qui contra dictum

dictum don Franciscum vota sua præstiterunt voluntatem dictæ venditricis minimè quæsiuisse.

Insuper etiam dicendum est, quod & si dictus Petrus expressé voluisset in dicto renuntiationis instrumento ius dicti don Francisci comprehendere, & illi præiudicare, minimè id facere potuisset quoniam, vt sæpius dictum est, ex prouidentia dictæ venditricis, & ex propria persona dicto don Francisco, ius quæsitum fuit in vim dictæ venditionis, & in viam iuris certum est, quod vnus ex contrahentibus non potest mutare formam contractus in alterius præiudicium, *iuxt. tex. in l. aliud. & l. fin. ff. de solutio. Paul. in l. filius famil. §. cum pater ad fin. ff. de legat. 1. tradunt scribentes in l. si cum fundum, ff. de pact. Crauet. cons. 106. n. 14.* nam id quod nostrum esset sine facto nostro à nobis auferri non potest; & magis in terminis etiam in viam iuris, quod renunciatio patris, filio nocere non potuerit, magistrali distintione scriptum reliquit, *Bal. in l. 1. in fin. C. per quas personas nobis asquiritur*, vbi expressè decidit, quod si dispositio est facta contemplatione filij, etiam mediante persona patris, vel ius est quæsitum filio ex proprijs pecunijs ipsius filij, quod tunc pater non potest in iure quæsito ipsi filio præiudicare, idem voluit ipse *Bal. & ibi Angel. & Aret. in l. apud Iulianũ, §. si quis alicui, ff. de leg. 1. Afflict. in c. 1. n. 11. de alien. feud. p. 1. & opinionem Bald. testatur communem, Rui. cons. 154. & cons. 213. vol. 1.* eãdem etiam dicit communem alios, quam plures allegans *Gabr. in suis commun. concl. 2. maximè, n. 47. Gratus cons. 132. Nata cons. 502.* vbi in id propositum plura adducit, si igitur in viam iuris pater non potest filio præiudicare, etiam existenti in potestate, quando ius fuit quæsitum ipsi filio ex proprijs pecunijs, vel eius contemplatione, á fortiori in casu occurrenti, imò absque aliqua dubitatione dictus Petrus non potuit, etiam si id expressé voluisset renunciando dicto don Francisco præiudicare, siquidem ius fuit sibi quæsitum in vim dictæ venditionis non mediãte persona patris, sed directo, & immediaté ex propria persona dicti don Francisci, & ex prouidentia dictæ venditricis. Quare versamur, adhuc in casu magis claro, & minus dubitabili, quam in eo in quo loquutus fuit, *Bal. in d. l. 1. C. per quas personas acquir.*

ergo potest quando ex pecunijs patris ut in presenti casu

quir.& hinc etiam dixit *Bal.in l.fin.n.16.C.de pact.in l.pactum quod dotali,q.2.& q.28.vbi Alex. & nouiores, C. de collatio.* quod renunciatio matris non præiudicat filijs venientibus ex propria persona, & non ex iure transmisso à matre, sequuntur etiam *Paul.& Areti.post Bart.in l.qui super est, ff. de acquir. hæred. Alex.cons.75.n.14.vol.1.Crauet.alios quam plures allegans,cons.127.n.1.*

Præterea dictus Petrus fuit prohibitus bona vendita per dictam domnam Isabelam, vllo modo alienare in præiudiciũ dicti don Francisci, & eius descendentium, prout ex thenore dictę venditionis clarè deprehenditur, vbi pluribus, & reiteratissimis vicibus, etiam plusquam viginti fuit cautum, & prouisum per dictam venditricem, quod dictus Petrus, & dictus don Franciscus emptores tenerent, & possiderent bona, sibi vendita, cum pactis, vinculis, & conditionibus in instrumento dictæ venditionis appositis, & contentis; & sic cum vinculo, & pacto quod post mortem dicti Petri bona vendita peruenire deberent in dictum don Franciscum, & eius filios, & descendentes, qui successores erunt in loco de Huerto; iam igitur, si dictus Petrus dicta bona, & ius competens ex dicta venditione dicto don Francisco, eius filio restituere tenebatur, benè sequitur quod renunciando non potuit eidem præiudicare. Neque supradictis obstant quæ ab aduerso proponuntur volentes arguere de verbis dictæ venditionis ibi; dum legitur: *Vendo, & luego de presente vendiendo libro, &c. a vos, y en vos el mui magnifico Pedro de Altarriba, señor del lugar de Huerto, y para en pues dias vuestros, a vuestro hijo Francisco de Altarriba, &c. y a quien vos, y ellos mas querreis, respectiuè, con las reseruaciones, vinculos, y condiciones infrascriptas, &c.* Prætendentes quod vigore dictorum verborum potuit dictus Petrus de Altarriba facere alienationem durabilem, etiam post eius mortem de dictis bonis venditis, & per consequens quod potuit facere præfatam renunciationem, cui obiectioni multipliciter responderi potest. Primo, videlicet, quod ibi fuit possitum verbum, respectiuè, quod denotat, & importat distributionem iuris, & temporis, & attribuit facultatem, vnicuique ex dictis emptoribus pro iure cuilibet ex eis compe

tenti,

tenti,& pro tempore etiam quo dictus Petrus,& dictus D. Franciscus, vti, & frui dictis bonis venditis poterant, & debebant, vt verba secundum naturam actus intelligantur,& interpretentur, vt de verbis singula singulis, prout conuenit referendo loquitur *Menoch. consil. 269. n. 36. vol. 3. Grat. consil. 8. post alios*, quoniã dispositio generalis nunquam trahitur ad bona quæ disponens post eius mortem restituere tenetur, vt testatur *Bald. consil. 239. Lauren. n. 2. volum. 2. Ias. in l. qui post, col. 3. C. de legat. Crauet. consil. 19. post alios*. Quare cum ius dicti Petri ex verbis,& mente dictæ venditricis non erat durabile, nisi ad vitam eiusdem, & casu eius mortis adueniente extinguebatur per viam anihilationis, vt in simili testatur *Molin in consuetu. Parisien. p. 1. §. 22. n. 45*. Iam dicendum est, quod illa facultas concessa per venditricem dictis Petro,& don Francisco non debet extendi, nec protrahi vltra tempus vitæ, cuiuslibet illorum, siquidem quilibet ex eis non habebat facultatem vtendi,& fruendi dictis bonis venditis, nisi ad vitam tantum, nam potentia,& licentia à pari procedunt, prout testatur *Bal. in c. 1. §. rursus, n. 1, de controuer. inuestitu. in vsibus feud. Goz. ad. consil. 26. n. 51*. item causatum non debet esse potentius sua causa, vt testatur *Bal. in l. 1. ff. de Senato. & consil. 40. vol. 3. Molin. de primog. Hyspan. lib. 3. c. 5. n. 46.*

Præterea illa verba toties repetita in dicto instrumento venditionis: *La qual vendicion os hago para en pues dias mios naturales, y de fijos mios, si Dios me los diere, y descendiẽtes de aquellos legitimos, y de legitimo matrimonio procreados, segun dichas, y no antes, y con los pactos, vinculos, sucessiones, y reseruaciones sobredichas, y no sines de aquellas*; importãt necessario quod venditio fuerit facta dicto don Petro, & facultas alienandi ei fuerit concessa sub illis vinculis,& conditionibus, taliter quod dictus Petrus de Altarriba non habuit facultatem, nec potestatẽ alienandi bona, sibi vendita in præiudicium dictorum vinculorum,& pactorum;& sic debent intelligi limitari, & modificari, illa verba: *Y a quien vos, y ellos mas querreis, ordenareis, y mandareis*, aliàs fieret preiudicium dictis vinculis, & substitutionibus,& dicta vẽditrix in continenti se corrigere videretur, quod est iuri,& rationi contrarium, vt testatur in simili *Socin. consil.*

251.

mm3

251.maximè,n.2.vol.2.vidend.in proposito, & Menoch.cons.61. à n.16.cum seqq.& cum in instrumento nihil sit prius, nec posterius, sed omnia pariformiter, & in continenti substantiantur, prout testatur *Bar.in l.contractus, C.de fide instrum. cum simil.* illa verba: *A quien vos, y ellos mas querreis*; concedentia facultatem disponendi dictis Petro, & don Francisco debent intelligi, & regulari, secũdũ verba posteriori loco possita in dicto instrumento venditionis toties repetita, videlicet: *La qual vendicion os hago con los pactos, vinculos, condiciones, y reseruaciones sobredichas, y no sin ellas*: quæ verba in pluribus partibus dicti instrumenti collocantur; eo modo, & forma quod conferũt suum effectum post mortem dictæ domnæ Isabelæ, eiusque lineæ, & descendentiæ; & sic necessario habent relationem ad vincula, & substitutiones possitas in persona d. D. Frãcisci, eiusq; filiorum, & descendentium, & non possunt vllo modo referri ad reseruationes, & pacta possita in fauorem dictæ domnæ Isabelæ, eiusque lineæ, & descendentiæ. Præterea illa facultas alienandi concessa Petro, & don Francisco est concepta per verba copulatiua, vt nobis ostendunt, illa verba: *Y a quien vos, y ellos mas querreis*; de quorum natura est coniungere æqualiter, vtrumq; copulatum, & attribuere vnicuique copulatorum parem vim, & virtutem, vt testatur *Dec.cons.236.n.3.per legem reos, §.cum in tabulis, ff.de duobus reis, idem Dec.cons.122.per tot.post Abbatem, cons.57.in princ.vol.1.Crauet.cons.80.n.13. & prius cons. 9.n.25.* Cæterum si fateremur dictum Petrum potuisse facere alienationem durabilem post eius mortem in preiudicium dicti don Francisci, & suorum descendentium esset contra naturam dictorum verborum, & contra voluntatem expressam dictę venditricis quæ anxiè, & ennixè cauit, & voluit, vt bona vendita in dictum don Franciscum, eius consobrinum deuenirent, & in eisdem suis respectiuè temporibus perpetuo remanerent. Præterea nunquam accipienda est interpretatio, eo modo quo iniquitas, vel aliquid iniustum inducatur, sed potius tollerari debet, quod verba nihil operentur *Paul. cons.258. viso puncto supra scripto, col.1.vol.2.Corn.cons.119. col.2. ad finem, vol.2. Crauet.cons.70.n.29.* Cæterum iniquum esset, & prorsus illicitum

cum

tum interpretari, quod dictus Petrus de Altarriba potuisset facere alienationem durabilem post eius mortem, & quod dictus don Franciscus, cuius contemplatione principaliter dicta venditio facta fuit, prout superius probauimus eius iure quæsito proprijs pecunijs, sicut ipsa venditrix confessa fuit frustraretur, & priuaretur; cum ergo verba hoc non dicant, nec nos dicere debemus, siquidem alium habent sensum, & intellectum genuinum, & germanum voluntati dictæ venditricis ex quo seruari possit æqualitas inter contrahentes, quæ semper seruanda est, nisi verba contractus expresse hoc prohibeãt, *vt in l. si id quod, §. finali, ff. de rescind. vend. l. penul. in fine, C. commu. diuidun. text. in authen. æqualitas, C. de pact. conuen. Areti. in proposito vidend. cons. 6. Crauet. cons. 70. n. 1.* quoniam propter æqualitatem seruandam inter contrahentes aliquando includitur, & venit aliquid in dispositione, quod aliâs non includeretur, *tex. in l. quæsitum, §. sed & ipse, Papinanus, ff. de fund. instruc. Bald. in l. filiæ cuius, opinione 7. C. famil. hercíscun. Crauet. cons. 133. n. 7. post alios per eum allegatos.* Et aliquando generalis dispositio restringitur, vt æqualitas servetur inter contrahentes; & hinc fit quod licet verbum pertinere, est aptum ad comprehendendum corpora, & iura bonorum, tamen ratione qualitatis seruandæ restringitur, & limitatur, vt non comprehendat iura, sed corpora bonorum tantum, ita notabiliter *Aret. cons. 6. n. 8. cum seqq. Soc. cons. 98. col. 3. vol. 1. Crauet. cons. 133. n. 8. post alios.* In proposito igitur quando illa verba: *Y a quien vos, y ellos mas querreis*, ex eorum generalitate possent importare alienationem perpetuam, quod negamus, restringenda sunt, vt seruetur æqualitas inter ipsos emptores, Petrum, & don Franciscum, à quibus dicta venditrix pretium confitetur recepisse, imò dictam venditionem fecit principaliter contemplatione dicti don Francisci. Et hinc dicebat *Corneus cons. 180. col. 1. ad finem, lib. 1.* quod substitutio compendiosa facta personis disparibus ratione æqualitatis seruandæ fideicommissaria iudicari, & interpretari debet, etiam si ex tali interpretatione substitutio reddatur inefficax, sequitur *Crauet. post alios, cons. 143. n. 15. cum seqq.* Præterea cum dicta venditrix verbis claris, & apertis voluit, & cauit, quod bo-

na vendita venirent in dictum don Franciscum, eiusque filios, & descendentes nullo modo facienda est interpretatio contra mentem,& verba disponentis,sed potius debet tollerari, quod verba nihil operentur testatur, *Paul.per text.ibi, in lege verbis cuilibus,ff.de vulg.& pupill.& ibi Alex.notab.2. Areti.in l.e Titio,col.fin.ff.verb.obliga.Dec.cons.362.ad finem, Crau.cons. 70.cum alijs*: ergo talis interpretatio quod dictus Petrus alienationem perpetuam,& post eius mortem durabilem facere potuerit assumenda non est,etiam si dicta verba nihil importarent, quod verum non est,satis enim important secundum ea quæ superius dicta sunt. Ex quibus ni fallor clarè,& manifestè constat, quod dictus Petrus de Altarriba,neque voluit, neque potuit vigore dictæ renuntiationis præiudicare iuri quæsito dicto don Francisco in vim dictæ venditionis.

Est etiam circa præmissa notandum, quod quemadmodum dictus Petrus de Altarriba non potuit facere alienationem bonorum,sibi venditorum durabilem post eius mortem,ita,& eodem modo non potuit confiteri venditionem factam per dictã domnam Isabelam esse fictam,& simulatam in præiudicium dicti don Francisci,eiusque filiorum,& descendentium quæ causam præberet alienationi bonorum venditorum,ita in terminis testatur *Bald.in c.fin.colum.2.vers.In contrarium de confes.per text.in l.cum ij,§.sed cum ij,ff.de transactio.idem Bald.consil. 496.thenore litterarũ,col.vlt.lib.1*.ne quod vna via prohibetur, alia via quæ ad eundem finem tendit permitatur, *Tiraquell. in legibus connubia.glos.5.q.10.n.114.116.118. Pinell.in l.1.par.3. n.50.limitat.9.C.de bon.mater.idem Tiraquell.de retract.legal. §.1.glos.2.n.17.& gloss.14.n.46.*

Insuper pro complemento dicendum est,non obstaret ea quę ab aduersantibus in hoc proposito proponuntur,videlicet,quod confessio patris concurrente aliqua coniectura simulationis nocet,& præiudicat ipsis filijs pro quorum fundamento allegabatur *consilium Caroli Ruin. 142.vol.1.nam vltra id quod Pinellus in d.l.1.part.2.n.4.& 41.dicit quod Ruin. in illo cons. errauit,& se inuoluit*, cæterum quando iuridice consuluisset versamur in casu multum diuerso á casu,& hyppotesi in quibus con-

consuluit dictus *Carolus Ruinus*, nam in suo casu ille pater
erat legitimus administrator bonorum suorum, qui in viam iu-
ris habet plenissimam administrationem, & gubernationem in
eis, & potest eadem quomodo voluerit gubernare, *iuxt. text. in
l. cum opportet*, §. *non autem*, *C. de bonis quæ liberis*, vbi gemina
tis vicibus cauetur patrem in bonis aduentitijs filiorum plenis-
simam habere administrationem, & gubernationem, idem vo-
luit *text. in l. 1. C. de bon. mater.* Ex quibus subsequitur quod cũ
pater in casu *Ruin.* poterat cum dicto *Stephano* depositario li-
bere contrahere, quod potuit etiam dictum contractum simula-
tum confiteri, prout testatur ipse *Ruin.* quando dicit, quod non
obstat in aliquo, quod Blanca, vna ex filiabus Antonij Mariæ de-
ponentis deposuit, etiam pecunias cum patre in posse dicti Ste-
phani depositarij dicens, verbis claris & apertis, quod ex quo di
ctus Antonius Maria potuit consensum dictæ Blancæ, eius filiæ
impedire, & à mouere, *iuxt. text. in l. fin. §. filijs autem*, *C. de bo-
nis quæ liberis*; potuit ipsum cõtractum depositi simulatum cõ-
fiteri, & agere cum dicto Stephano, quod ex illo cõtractu nul-
lum quæreretur ius ipsis filijs, prout testatur dictus *Ruin. d. cons.
n. 5.* Et de ampla potestate patris in bonis filiorum quorum est
legitimus administrator, testantur *Bald. Paul. & nouiores in l.
1. C. de bon. matern. & in l. cum opporteat, in §. ne autem, C. de
bonis quæ liberis, & vtrobique Corn. refert plures Pinell. d. l. 1. p.
2. à num. 17. cum seqq. maximè, num. 40. cum seqq. & par. 3. ma-
ximè, num. 44. C. de bon. mater.* vbi concludit plures referens pa
trem in bonis aduentitijs filiorum familiarum posse compromi-
tere, & transigere, absque iudicis decreto, neque tenetur cauere
ipsis filijs de restituendis bonis per ipsum patrem administran-
dis. Præterea illa verba, *d. l. cum opporteat, §. non autem, C. de bo
nis quæ liberis*, ibi: *Et quomodo voluerit eas gubernare impor-
tāt liberum arbitrium in patre, iuxt. text. in l. cum quidam, ff. de
legatis 2. & illi communes Bart. in extrauag. ad reprimend. in
verb. Videbitur, num, 3.* refert plures in proposito *Menoch. de ar
bitrar. iud. quæstio. quæst. 7.* Cæterum cum in præsenti Regno pa
ter nullam habeat potestatem in personas filiorum, neque vllam
habeat administrationem in eorum bonis ratione patriæ potestā
tis

tis in viam fori, nisi à iudicesit sibi data cum reputetur, tanquam quilibet extraneus, iam dicendum est, quod dictum consilium *R uin*, & si fuerit allegatum ad decisionem præsentis causæ nō facere ad propositum, & est arguere à separatis.

Minus etiam obstat *lex finalis, C. de duob. reis allegata*, ab aduerso etiam ad decisionem huius causæ, quatenus probat, quod agnitio debiti vnius ex correis nocet alteri, quasi pars aduersa vellit prætendere, quod dictus Petrus de Altarriba, & dictus dō Franciscus, eius filius reputentur, & sint correi in dicta venditione, & in iure ex eadem quæsito, id enim argumentū, salua pace, innane est, & absque aliquo fundamento factum, quia correi dicuntur quando ambo eandem rem stipulantur, sibi dari, vel eandem dare promitunt, *iuxt. text. in l. 2. ff. de duob. reis*. Tunc enim cum obligatio est eadem, confessio vnius ex correis nocet, & prodest alteri. At, in casu occurrenti cum obligationes, quæ ex dicta venditione nascuntur in fauorem dicti Petri de Altarriba, & dicti don Francisci, eius filij diuersæ, & distinctæ sint, prout superius latius probatum est. Et quilibet ex eis ius habeat separatum, & diuersis temporibus concurrens non possunt dici correi stipulandi, vel credendi; & sic vnus alteri nocere non potest, & hoc expresse voluit *Salic. in d. l. fin. num. 2. C. de duobus reis, per textum, in l. si fideiusor, §. fin. ff. mand. Bart. in authen. hoc ita, C. de duobus reis, n. 11. text. expressus, in l. si id quod, ff. de duobus reis*, & sic dictum argumentum, & obiectio non procedit, tanquam sit argumentum á separatis.

Vlterius, & pro complemento, etiam non obstant ea quæ ab aduersarijs prætenduntur, videlicet, quod dicta venditio fuerit nulla, ex eo quod sit contractus vltro, citroque obligatorius, & requiratur consensus emptoris, & venditoris, qui tanquam substancialia contractus respiciens à partibus remiti non potest; & cum dictus don Franciscus propter eius minorem ætatem consentire non potuit; contendunt aduersarij præfatam venditionem esse nullam, quoniam huiusmodi argumentum, etiam in viam iuris communis non procedit, quando vnus ex contrahentibus est infans, & minor, prout contingit in persona dicti don Francisci, qui tempore dictæ venditionis erat minor septem annorum,

norum quia tunc lex in fauorem minoris habet consensum pro præstito ad validitatem contractus, quando contractus est eis omnino vtilis in eius fauorem, *iuxt.text.expressum, in l.iubemus, C.de emancipatio.liberor. Dec.cons.245.n.3. Moli. de primog. Hyspan.lib.4.c.2.n.75.* Et etiam si interuenit stipulatio Notarij validatur contractus, etiam in fauorem absentis ad hoc, vt non possit reuocari, & ista est opinio magis communis, & verior, teste *Couar.lib.1.variar.resol.c.14.n.11. Molin.de Primogen.lib.4.c.2.n.74. Iul. Clar.lib.4.senten.in §. donatio. q.13.* Et hoc in Aragonia est certum, & indubitatum, & nũquam de hoc fuit dubitatum, vsque ad casum occurrentem cum stare debeamus, chartæ si nihil contineat impossibile, vel contra ius naturale, neque impossibilitas iuris communis est considerabilis, sed ea quæ ius ipsum naturale concernit, quare in Aragonia vnus, ex contrahentibus si vult remittere pacta substantialia contractus in fauorem alterius, illud facere poterit in sui præiudicium, neq; prædictis contraria est in aliquo *obseruantia, item ad probandum, la 2.de probatio.* quia ibi, consideratur defectus naturalis, videlicet, furoris in testatore, vel in alio contrahente, qui est causa efficiens testamenti, vel contractus. At verò in casu occurrenti est totum contrarium, & sic in Aragonia ridiculum esset dicere, quod quis non posset donare furioso, vel infanti, vel alium contractum facere, qui eisdem esset omnino vtilis. Et hæc sufficere videntur ad fundandam iustitiam, & intentionem dicti multum illustris don Francisci de Altarriba & Alagon. Quæ omnia censuræ, & correctioni dominorum iudicare debentium subijciuntur.

Petrus Ludouicus Martinez.